

STORTINGET

Innst. 288 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:184 S (2024–2025)

Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Bae Nyholt, Mimir Kristjánsson, Tobias Drevland Lund og Seher Aydar om å reversere seksårsreformen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen begynne arbeidet med å reversere seksårsreformen.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun har uttalt seg om forslaget i brev av 28. april 2025. Brevet følger som vedlegg til innstillingen.

Komiteen har invitert til å gi skriftlige høringsinnspill i saken. De skriftlige innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Øystein Mathisen,

Lise Selnes og Elise Waagen, fra Høyre, Margret Hagerup, Linda Hofstad Helleland og Kari-Anne Jønnes, fra Senterpartiet, Kjerstin Wøyen Funderud og Marit Knutsdatter Strand, fra Fremskrittspartiet, Himanshu Gulati, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, lederen Hege Bae Nyholt, og fra Venstre, Abid Raja, viser til representantforslaget, der forslagsstillerne tar til orde for å reversere seksårsreformen. Komiteen viser til at det har vært en kunnskapsinnhenting og evaluering om hvordan skolestart og 1. klasse har vært for norske elever. 18. juni 2024 ble evalueringen av seksårsreformen av 1997 overlevert til Kunnskapsdepartementet. Evalueringen bidrar med ny kunnskap om effekten av reformen for landets skolestartere.

Komiteen merker seg at forslagsstillerne viser til både evalueringen av seksårsreformen og til Mannsutvalgets rapport fra april 2024.

Komiteen vil understreke viktigheten av at skolen legger til rette for at elevene tas imot på en god måte og opplever mestring i skolehverdagen. Det skal være tid til lekbasert læring, og elevene skal oppleve en positiv skolestart.

Komiteen vil vise til at lekbasert læring er viktig for barn, men vil også understreke behovet for fri lek og fysisk aktivitet i både barnehagen og grunnskolen.

Komiteen vil påpeke at alle barn er unike, og at det er viktig både for barnets trivsel og utvikling at barnets første møte med skolen må være en positiv opplevelse.

Komiteen viser til at komiteen også har behandlet to andre representantforslag om skolestart. Det er Dokument 8:103 S (2024–2025), jf. Innst. 310 S (2024–2025) fra Sosialistisk Venstreparti, og Dokument 8:176 S

(2024–2025), jf. Innst. 286 S (2024–2025) fra Senterpartiet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet deler forslagsstillernes syn om viktigheten av en mer lekbasert skolehverdag for de yngste elevene. Disse medlemmer viser til at funn i evalueringen av seksårsreformen viser at vektlegging av bokstavninnlæringen kan fortrenge annen aktivitet. Disse medlemmer er bekymret for at resultatene fra undersøkelsen viser en annen retning for skolen enn det som var hensikten med seksårsreformen.

Disse medlemmer mener imidlertid at det er mer hensiktsmessig å jobbe med å gjøre skolehverdagen mer lekbasert og praktisk enn å reversere seksårsreformen. Disse medlemmer mener Arbeiderpartiet og Senterpartiet i regjering har iverksatt flere viktige tiltak.

Disse medlemmer viser videre til statsrådets uttalelse, hvor det vises til at regjeringen har satt ned et utvalg som skal se på hvordan skolen bør utvikles for fremtiden, der lengden på utdanningsløpet er en av problemstillingene som kan drøftes.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener seksårsreformen har vært et viktig grep for å styrke tidlig innsats og sikre en bedre overgang mellom barnehage og skole. Disse medlemmer erkjenner at evalueringen av reformen viser behov for forbedringer, spesielt knyttet til lek og tilpasset pedagogikk i småskolen. Samtidig mener disse medlemmer at løsningene må ligge i utvikling og forbedring – ikke i å reversere reformen og gå tilbake til en skolemodell fra før 1997.

Disse medlemmer er opptatt av at leken skal ha en naturlig plass i skolen, særlig for de yngste barna. Det er ingen motsetning mellom lek og læring, og i overgangen fra barnehage til skole er lek helt avgjørende for barns trivsel, læring og utvikling. Dagens læreplanverk, som ble innført av Høyre i regjering, presiserer allerede at

«et bredt spekter av aktiviteter, fra strukturert og målrettet arbeid til spontan lek, gir elevene en erfaringsrikdom. Lek gir mulighet til kreativ og meningsfylt læring.»

Dette er også konkretisert i flere kompetansemål for de yngste elevene.

Disse medlemmer har tillit til at skolene, sammen med kommunene og fagmiljøene, kan videreutvikle en skolehverdag som kombinerer faglig læring, lek og trivsel for alle barn.

Disse medlemmer mener det vil være feil å reversere seksårsreformen og flytte skolestart tilbake til syvårsalderen. Tidlig innsats og god tilrettelegging i småskolen gir barn et bedre utgangspunkt for videre læ-

ring og utvikling. Utfordringene som evalueringen peker på, må løses gjennom bedre praksis, ikke gjennom å fjerne en reform som har styrket barns rett til opplæring fra tidlig alder.

Disse medlemmer mener en bedre praksis kan være å åpne for en mer fleksibel start i grunnskolen ved å gi foreldre større innflytelse på om barnet skal begynne ett år tidligere eller senere på skolen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets kamp for skolestarterne og kommunenes innfrielse av de ambisjonene Stortinget hadde for skolestarterne, alt under de ulike skolereformene på starten av 1990-tallet, samt i vedtaket fattet i Stortinget i 1994 om Reform 97. Disse medlemmer har gjentatte ganger fremmet forslag for skolestarterne i Stortinget, og viser til Dokument 8:150 S (2017–2018), Innst. 317 S (2017–2018), der forslag basert på Senterpartiets initiativ og representantforslag resulterte i evalueringen av seksårsreformen som kom i 2024. Disse medlemmer viser videre til at Dokument 8:176 S (2024–2025) om skolestart til beste for 5- og 6-åringene fremmet av Senterpartiet behandles i Stortinget parallelt med dette forslaget, og at disse medlemmer ikke er enig i at en reversering av seksårsreformen er riktig.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at 6-årsreformen som ble innført med Reform 97 ikke har fungert tilfredsstillende. Intensjonen om en god overgang med mye lek og læring gjennom aktivitet i første skoleår, har ikke blitt realiteten. Tvert imot så har skolestarten blitt preget av mer fag, strukturert læring og færre barnehagelærere i skolen, noe som kommer frem i evalueringens sluttrapport som kom i 2024. Førsteklasse ble ikke et «førskoleår», men en tidligere skolestart. At barn lærer gjennom læring og opplevd mestring allerede ved skolestart er avgjørende for det videre skoleløpet, og tro på egne evner og mestring må gis tidlig.

Dette medlem er opptatt av at skolestarten inneholder mange av de aktivitetene som tidligere lå til siste året i barnehagen, men å reversere reformen med å la 6-åringene gå i barnehagen, er ikke realistisk slik barnehagene fungerer i dag. Barnehagebygg er ikke lenger tilpasset det ekstra årskullet, og det er en bemanningskrise i barnehagene rundt i landet.

Dette medlem mener det er mer realistisk å legge til rette slik at læreren kan legge opp til mer lek og aktivitet som en del av skoledagen. Ved en god bemanning er det også mulig å legge inn mer frilek, slik at barna stimuleres til egenaktivitet og kreativitet.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstreparti sitt representantforslag, Dokument 8:103 S (2024–2025) om å ta leken tilbake i 1. klasse, der det fremmes tre for-

slag som vil kunne legge til rette for en bedre skolestart: Avvikling av kartleggingsprøver, sterkere ressurstilgang på lærer og areal, og et tilpasset GSI-system der 1. trinn er en egen kategori som vil gi oversikt over ressurstilgangen på lærere.

Medlemen i komiteen frå Raudt viser til at intensjonane ved seksårsreforma var at norske fem- og seksåringar skulle få eit førskuleår som ein mild overgang mellom barnehage og skule. Målet var å foreina det beste frå barnehage og skule i innhald og metode. Erfaringane har derimot vist noko anna. Evalueringsrapporten som Stortinget instruerte regjeringa om å bestilla, jf. oppmodingsvedtak nr. 809 (2017–2018), jf. Dokument 8:150 S (2017–2018), Innst. 317 S (2017–2018), viser at det har blitt mindre leik, færre fleksible timar og mindre deltaking frå barna i den regelstyrte leiken. Samstundes har førsteklasse blitt prega av meir fag, teori og strukturert læring, og det er i dag færre barnehagelærarar i skulen enn før reforma tredde i kraft.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Raudt viser til at leik og læring er ikkje motsetnader. Ei slik misforståing bidreg til å skapa skilnader mellom barn allereie frå første skuledag. Mannsutvalet (NOU 2024:8) og Stoltenbergutvalet (NOU 2019:3) har begge peika på korleis den tidlege skulestarten særleg rammar dei yngste gutane. Dette er også noko som foreldra til desse gutane ser.

Medlemen i komiteen frå Raudt viser mellom anna til at firebarnsmora Malena Chronholm Bøyesen har fortalt til TV2 (9. april 2025) om hennar opplevingar med at sonen, som er fødd seint på året, starta på skulen som fem og eit halvt-åring. Ho er tydelege på at overgangen frå barnehage til skule har vore stor for sonen hennar. Dette er kjensler som mange foreldre sit med.

Denne medlemen meiner at både forskinga og enkeltfortellingar må takast på alvor. Det overgangsåret som blei førespøgl, har ikkje blitt ein realitet. Samstundes er det viktig å understreka at også mange barn klarer seg godt i førsteklasse i dag, men det som er godt for nokon barn er ofte godt for alle.

Denne medlemen viser til at det er fremja fleire forslag om forbetringar av førsteklasse, jamfør Dokument 8:103 S (2024–2025) og Dokument 8:176 S (2024–2025). Dette er forslag som vil ha god effekt. Likevel meiner denne medlemen at det er mange strukturelle utfordringar knytte til at førsteklasse i dag er ein så integrert del av den norske grunnskulen, og fryktar på den bakgrunn at einskilde endringar ikkje vil gi den effekten ein ønskjer. Det trengst grep som flyttar førsteklasse ut av rammene av skulen. Det er dette som er meint med ei reversering der barna anten blir sende tilbake til barnehagen, eller der ein innfører eit reelt førskuleår, til dømes etter modell av 0-klasse i Danmark. Då krevst det eit større innslag av barnehagepedagogar og andre tilsette, utover grunnskulelærarar.

Denne medlemen fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa byrja arbeidet med å reversera seksårsreforma i skolen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa byrja arbeidet med å reversera seksårsreforma i skolen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:184 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Bae Nyholt, Mimir Kristjánsson, Tobias Drevland Lund og Seher Aydar om å reversere seksårsreformen – vedtas ikke.

Oslo, i utdannings- og forskningskomiteen, den 13. mai 2025

Hege Bae Nyholt

leder

Himanshu Gulati

ordfører

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2410-

Dato
28. april 2025

Representantforslag 184 S (2024-2025) om å reversere seksårsreformen

Jeg viser til representantforslaget fra stortingsrepresentantene Hege Bae Nyholt, Mímir Kristjánsson, Tobias Drevland Lund og Seher Aydar om å reversere seksårsreformen.

I utgangspunktet starter barn på skolen det året de fyller seks år. Opplæringsloven åpner likevel for at barn kan starte på skolen ett år senere eller ett år tidligere enn dette. Kommunen skal la et barn begynne på skolen det året barnet fyller syv år, dersom foreldrene søker eller samtykker til det og det etter en sakkyndig vurdering er tvil om at barnet er kommet langt nok i utviklingen sin til at det bør begynne på skolen det året barnet fyller seks år. Loven åpner også for at kommunen kan la et barn starte ett år tidligere på skolen dersom en sakkyndig vurdering viser at det er forsvarlig og foreldrene søker eller samtykker om det. Dette følger av opplæringsloven § 2-4.

Jeg er opptatt av at de yngste elevene i skolen skal ha en trygg og god skolestart. Barna skal oppleve en trygg og god overgang fra barnehagen, som bidrar til at de gleder seg til å begynne på skolen og at de opplever sammenheng mellom barnehagen og skolen. Evalueringen av seksårsreformen viste at de fleste førsteklassinger trives på skolen og at de aller fleste gleder seg til å begynne på skolen. Barna svarer at de synes det er gøy å lære, og de fleste snakker positivt om å begynne på skolen. Evalueringen beskriver også lærere som er opptatt av at elevene skal trives og ha det trygt og godt, av lek og at elevene skal få venner og utvikler gode relasjoner.

Jeg vil understreke at jeg er opptatt av at det skal være rom for lek gjennom skolehverdagen. Leken er en helt nødvendig del av barns liv, og er viktig for både faglig og sosial læring og

utvikling og trivsel. Jeg deler derfor representantenes bekymring over at forskerne bak evalueringen av seksårsreformen, finner at det er mindre frilek på skolen i dag, enn i 2001. Læreplanverket, som skolene tok i bruk i 2020, er tydelig på at leken skal ha en plass i skolen og særlig de første skoleårene. Evalueringen av seksårsreformen viste at lærere, skoleledere og skoleeiere er opptatt av lek i skolen. Mange vil ha mer lek for de yngste elevene og de mener at de nye læreplanene er et skritt i riktig retning for å få dette til. Jeg er opptatt av at vi må gi dem det handlingsrommet læreplanverket legger opp til.

Funn i evalueringen av seksårsreformen viser at vektlegging av bokstavinnlæringen kan fortrenge annen aktivitet som for eksempel høytlesing. I læreplanene er det ikke mål for hva elevene skal kunne før etter 2. trinn, men de frivillige kartleggingsprøvene på 1. trinn kartlegger ferdigheter elevene etter læreplanen først skal ha etter 2. trinn. Jeg mener at dette er problematisk. Det er en av grunnene til at regjeringen har besluttet å avvikle kartleggingsprøvene på 1. trinn i sin nåværende, digitale form fra og med skoleåret 2025-2026, og erstatte dem med mer fleksible verktøy slik at elever som trenger ekstra hjelp fanges opp tidlig. Det vil kunne sørge for en mykere overgang fra barnehagen, fjerne testpress og kunne gi mer tid til lek, høytlesing, skriving og arbeid med å skape trygge skole- og læringsmiljø. I tillegg er det viktig at lærerne får bruke tiden sin på å legge til rette for god og tilpasset opplæring til de elevene og den elevgruppa de har, slik at de elevene som trenger ekstra oppfølging får det.

Jeg har også bedt Utdanningsdirektorat om en vurdering av om digitale ferdigheter skal være en grunnleggende ferdighet for de yngste elevene.

Regjeringen mener at det er nødvendig med en bred samfunnsdebatt om skolens rolle i framtiden og har derfor satt ned et utvalg som skal se på hvordan skolen bør utvikles, slik at den også i framtiden på best mulig måte kan forberede barn i Norge til å kunne delta i utdanning, arbeid og i samfunnsliv. Utvalget skal vurdere flere problemstillinger, blant annet om omfanget av grunnopplæringen og om lengden på utdanningsløpet er hensiktsmessig.

Utvalget skal ha et langsiktig perspektiv for vurderingene sine, og bidra til å legge til rette for en offentlig samtale om hva som skal til for at den norske skolen også i framtiden kan bidra til å fremme læring, felleskap, tillit og demokrati. Utvalget skal legge frem sin innstilling i juni 2026.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

